

Sygn. akt III AUa 498/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Bzibziak (spr.)
Sędziowie	SSA Alicja Kolonko SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2018 r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. M. (K. M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek apelacji ubezpieczonego K. M.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku

z dnia 22 listopada 2017 r. sygn. akt IX U 1081/17

oddala apelację.

/-/SSA A. Kolonko /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA W. Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 498/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił przyznania ubezpieczonemu K. M. prawa do emerytury górniczej, gdyż zamiast wymaganych 25 lat pracy górniczej udokumentował jedynie 19 lat, 6 miesięcy i 1 dzień takiej pracy. Do pracy górniczej nie zaliczono następujących okresów:

- w KWK (...) od 1 października 1983r. do 31 marca 1984r. na stanowisku oddziałowego referenta technicznego pod ziemią z powodu braku wykazu zjazdów pod ziemię za ten okres,
- w (...) od 1 czerwca 1990r. do 30 kwietnia 1991r. z powodu braku wykazu zjazdów,
- w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku specjalisty ds. górniczych pod ziemią od 27 września 2004r. do 10 października 2004r. z powodu braku wykazu zjazdów,
- w firmie (...) miesiące, w których nie wykonywał co najmniej połowy wymaganych zjazdów, tj. grudzień 1993r., wrzesień 1994r., grudzień 1994r., luty 1995r. oraz listopad 1995r.,
- 977 dniówek półtorakrotnych w (...) Sp. z o.o. na stanowisku nadsztygara górniczego pod ziemią, gdyż załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. nie obejmuje takiego stanowiska,
- 964 dniówek półtorakrotnych w (...), gdyż były wykonywane na terenie Niemiec.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Podniósł, że według jego obliczeń łączny okres pracy górniczej bez dniówek półtorakrotnych przebytych w Niemczech wynosi 25 lat i 12 dni.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2017r., sygn. akt IX U 1081/17 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku oddalił odwołanie.

Na podstawie akt rentowych, akt osobowych, przesłuchania odwołującego się w charakterze strony (k. 18-19 i 20 a.s.) ustalił Sąd, że K. M. ur. (...), złożył w dniu 31 marca 2017r. wniosek o emeryturę, który został załatwiony odmownie zaskarżoną decyzją. ZUS przyjął, że ubezpieczony posiada 10 lat i 11 miesięcy pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, 8 lat i 7 miesięcy pracy górniczej wykonywanej częściowo pod ziemią, a częściowo na powierzchni oraz 5 miesięcy i 23 dni okresów nieskładkowych.

Wskazał Sąd, że odwołujący się okresie od 20 lutego 1986r. do 30 kwietnia 1991r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku sztygara zmianowego robót przygotowawczych pod ziemią, nadsztygara pod ziemią, zastępcy kierownika budowy, a od 1 grudnia 1990r. nadsztygara pod ziemią - kierownika budowy. Okręgowy Urząd Górniczy w C. zatwierdził go w dniu 7 listopada 1989r. jako osobę wyższego dozoru ruchu, w specjalności technicznej górniczej w zakładach górniczych.

Podał nadto Sąd, że K. M. również w okresie (niezaliczonym przez organ rentowy) od 1 czerwca 1990r. do 30 kwietnia 1991r. wykonywał pracę górniczą. Podobnie w trakcie zatrudnienia na stanowisku z-cy kierownika budowy w KWK (...) w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w okresie od 9 lutego 1993r. do 31 maja 1996r., z wyłączeniem urlopów bezpłatnych i okresów niezdolności do pracy, ubezpieczony wykonywał pracę górniczą.

Przechodząc do rozważań prawnych Sąd Okręgowy w Gliwicach przytoczył treść art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i stwierdził, że odwołujący się nie posiada 25 lat pracy górniczej.

Zdaniem Sądu do okresu takiej pracy należy doliczyć zatrudnienie K. M. na stanowisku nadsztygara z-cy kierownika budowy w okresie od 1 czerwca 1990r. do

30 kwietnia 1991r. oraz 5 miesięcy zatrudnienia w (...) na stanowisku z-cy kierownika budowy (niezaliczone przez ZUS) – z uwagi na zatwierdzenie górnicze. Łączny okres pracy górniczej wynosi jednak tylko 20 lat, 10 miesięcy i 1 dzień.

W ocenie Sądu I instancji brak jest podstaw zaliczenia okresów niezdolności do pracy do pracy górniczej bądź równorzędnej.

Nie podlegają również uwzględnieniu – w wymiarze półtorakrotnym – okresy pracy górniczej wykonywane w (...) na terenie Niemiec. Zgodnie bowiem z art. 50d ustawy z 17 grudnia 1998r. w wymiarze półtorakrotnym zalicza się jedynie okresy pracy górniczej wykonywanej na obszarze Państwa Polskiego.

Zdaniem Sądu ubezpieczony nie wykazał także, że w okresie od 1 października 1983r. do 31 marca 1984r. na stanowisku referenta technicznego pod ziemią posiadał co najmniej połowę dniówek roboczych pod ziemią. Z jego akt osobowych z tego okresu wynika, że limit zjazdów w celu kontroli robót dołowych wynosił 8 w miesiącu, a od 1 stycznia 1984r. – 4.

Stwierdził Sąd, że zaliczenie 977 dniówek przodkowych z okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o., również nie daje odwołującemu się 25 lat pracy górniczej.

Zauważył Sąd, że w załączonym do odwołania zestawieniu K. M. wyliczył staż swojej pracy górniczej na 25 lat i 12 dni, ale nie odliczył dni zasiłków chorobowych, których tylko w trakcie zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. było 200 dni, a w (...) – 22.

W konsekwencji Sąd Okręgowy w Gliwicach na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zaskarżył ubezpieczony zarzucając naruszenie przepisów kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz prawa materialnego przez odmowę przyznania prawa do emerytury górniczej.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylenie decyzji ZUS, zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpatrzenia przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Skarżący stwierdził, że nie można zgodzić się z argumentacją zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Podniósł w szczególności, że Sąd Okręgowy w Gliwicach bezzasadnie nie dał wiary jego zeznaniom odnośnie okresu zatrudnienia od 1 października 1983r. do 31 marca 1984r.

na stanowisku referenta technicznego p/z. W tym okresie przez wszystkie dni robocze wykonywał pracę pod ziemią (oprócz dni, w których odbywał konieczne szkolenia, np.

w OSRG). Sąd bezkrytycznie przyjął stanowisko ZUS, że „sama nazwa stanowiska pracy referenta technicznego pod ziemią sugeruje wykonywanie pracy biurowej”, czego jednak organ rentowy nie dowiódł, a jedynie zasugerował.

Wskazał, iż z akt, które Sąd posiadał wynika, że:

1. po ukończeniu studiów jako mgr inż. górnik o specjalności technika eksploatacji złóż złożył podanie o pracę w KWK (...) w budowie” i został przyjęty w dniu 1 lipca 1983r. na staż (adnotacja na podaniu – „ze względu na brak dozoru górniczego proponuję wyrazić zgodę na przyjęcie do pracy”),

2. na stanowisku stażysty zobowiązany był do codziennego zjazdu na dół (dostępna karta stanowiska), a następnie jako referent techniczny p/z – po 3 miesiącach pracy do 8 zjazdów, po 6 miesiącach do 4 zjazdów pod ziemię, lecz nie jest w stanie sobie przypomnieć, by otrzymywał te kolejne angaże,

3. kontynuował normalną ścieżkę awansu zawodowego dla osoby dozoru – aby uzyskać zatwierdzenie wymagany był minimalny 6-miesięczny staż pracy na dole, zaświadczenie o tym było dołączane do wniosku o zatwierdzenie (po kwerendzie akt w WUG stwierdzono, że nie można go odszukać),

4. wraz z uzyskiwaniem doświadczenia zawodowego miał podnoszoną stawkę zaszeregowania:

- jako stażysta od 1 lipca do 30 września 1983r., kat. 7 – 6.000 zł,

- jako referent techniczny p/z od 1 października do 31 grudnia 1983r., kat. 9 – 7.100 zł,
a od 1 stycznia do 30 marca 1984r., kat. 10 – 7.700 zł,

- jako nadgórnik od 1 kwietnia do 30 listopada 1984r., kat. 11 – 8.300 zł + dod. funkcyjny 2.000 zł,

- jako sztygar zmianowy od 1 grudnia 1984r., kat. 12 – 8.900 zł + dod. funkcyjny 2.600 zł,

5. przez cały okres zatrudnienia w KWK (...) w budowie” otrzymywał ekwiwalent za węgiel w wysokości 1.333 zł miesięcznie.

Zdaniem ubezpieczonego przytoczona argumentacja uprawnia do zaliczenia spornego okresu do pracy górniczej.

Podniósł nadto, że okres pracy na terenie Niemiec powinien zostać zaliczony w wymiarze półtorakrotnym do pracy górniczej. W tym zakresie odwołał się do treści art. 28 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym sporządzonej w Warszawie dnia 8 grudnia 1990r., który odsyła m.in. do art. 2 i art. 4 umowy

między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa podpisanej w Warszawie dnia 25 kwietnia 1973r.

Zdaniem skarżącego – wbrew stanowisku Sądu I instancji – zaliczenie 977 dniówek przodkowych w wymiarze półtorakrotnym powoduje, że spełnia warunki do przyznania górniczej emerytury. Posiada bowiem 25 lat i 3 dni pracy górniczej przy uwzględnieniu dniówek półtorakrotnych w (...) i w (...).

Zarzucił również, że organ rentowy i Sąd nie wzięli pod uwagę zawartych w jego aktach dokumentów dotyczących dniówek półtorakrotnych w KWK (...) oraz w (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył prawa do górniczej emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.).

Zgodnie z art. 50a ust. 1 tej ustawy prawo do emerytury górniczej przysługuje pracownikowi, który ukończył 55 lat życia, ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat samej pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1. Stosownie natomiast do ust. 2 omawianego artykułu wiek emerytalny dla pracowników posiadających co najmniej 20 lat pracy górniczej i równorzędnej (kobiety) lub 25 lat takiej pracy (mężczyźni), w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej – wynosi 50 lat.

Przytoczyć nadto należy treść art. 50d ust. 1 pkt 1, który stanowi, że przy ustalaniu prawa do tego świadczenia pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym okresy pracy wykonywanej na obszarze Państwa Polskiego w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobków oraz

przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębinieniu szybów i robotach szybowych.

Poza sporem było, że ubezpieczony K. M. ukończył 55 lat (ur. (...)). Organ rentowy uznał, że do dnia 24 marca 2017r. wykazał 19 lat, 6 miesięcy i 1 dzień pracy górniczej.

Sąd Okręgowy w Gliwicach zaliczył dodatkowo skarżącemu jako pracę górniczą okres zatrudnienia od 1 czerwca 1990r. do 30 kwietnia 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) i (...) oraz 5 miesięcy nieuwzględnionych przez ZUS z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w K., co ogółem dało 20 lat, 10 miesięcy i 1 dzień.

Sąd I instancji stwierdził nadto, że nawet ewentualne doliczenie ubezpieczonemu 977 dniówek zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym przepracowanych w (...) Sp. z o.o. w Ż. nie da wymaganych 25 lat pracy górniczej.

Kwestia sporna sprowadzała się przede wszystkim do oceny, czy praca K. M. wykonywana w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A.

w L. w okresie od 3 listopada 2004r. do 27 lipca 2009r. w głębinowej kopalni węgla kamiennego w Niemczech na stanowiskach sztygara oddziałowego górniczego pod ziemią i kierownika robót górniczych pod ziemią może zostać uwzględniona w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury oraz czy jego praca na stanowisku oddziałowego referenta technicznego pod ziemią świadczona w okresie od 1 października 1983r. do 31 marca 1984r. w KWK (...) w S. podlega zaliczeniu do pracy górniczej.

Dla wyjaśnienia istoty sporu Sąd Okręgowy w Gliwicach właściwie przeprowadził postępowanie, prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne, dokonał trafnej oceny zebranego materiału wyciągając słuszne wnioski końcowe. Zarówno ustalenia faktyczne, jak i dokonana ocenę podziela Sąd Apelacyjny.

Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym podlegają wyłącznie okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego wymienione w ust. 1 i ust. 2 art. 50d ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten jednoznacznie stanowi, że uwzględnieniu w takim wymiarze podlegają tylko okresy zatrudnienia na terenie Polski.

Jest to przepis o charakterze szczególnym i należy go interpretować ściśle. W związku z tym postanowienia umów międzynarodowych zawartych pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec powołanych w apelacji przez skarżącego nie mają zastosowania w rozstrzyganej sprawie. Stanowią one bowiem jedynie ogólną zasadę podlegania przez okres 24 miesięcy przepisom Rzeczypospolitej Polskiej pracowników wykonujących pracę na terenie Republiki Federalnej Niemiec (v. art. 28 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym sporządzonej w W. dnia 8 grudnia 1990r., który odsyła do art. 4 umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysłanych przejściowo na obszar drugiego Państwa podpisanej w Warszawie dnia 25 kwietnia 1973r.).

Nie mają natomiast zastosowania przy ustalaniu uprawnień do górniczej emerytury.

W tym zakresie – zaliczania w wymiarze półtorakrotnym do ustalenia prawa do emerytury górniczej – decydują przepisy ustawodawstwa polskiego, a więc obecnie art. 50d ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Słusznie również uznał Sąd Okręgowy w Gliwicach, że nie można zaliczyć jako pracy górniczej okresu zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku oddziałowego referenta technicznego pod ziemią w okresie od 1 października 1983r. do 31 marca 1984r.

w KWK (...) w S.. Stanowisko to nie jest bowiem wymienione w zarządzeniu nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą.

Skarżący nie przedstawił na powyższy okres wykazu zjazdów pod ziemię, a z pisma następcy jego pracodawcy – (...) S.A. KWK (...) z 9 maja 2017r. wynika, że brak jest dokumentacji zawierającej taki wykaz.

W konsekwencji przyjąć zatem należało, że K. M. nie wykazał wymaganych 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z nią.

Uwzględnienie okresów zaliczonych przez Sąd Okręgowy w Gliwicach daje bowiem ubezpieczonemu niespełna 22 lata i 11 miesięcy okresów pracy górniczej.

Mając powyższe względy na uwadze, skoro apelacja okazała się bezzasadna, Sąd II instancji na mocy art. 385 kpc oddalił ją.

/-/SSA A. Kolonko /-/SSA W. Bzibziak /-/SSA W. Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP